

Otázky, které si kladu při rozboru textů

- 1) Ideální představa uměleckého díla/autora: Které dílo/umělec se jí nejvíce přibližuje?
- 2) Ideální představa statutu umění: Jaké poslání či funkce by mělo mít?
- 3) Příspěvek do dobové teoretické diskuze: S jakými názory pisatel polemizuje? K jaké platformě, sdružení či směru se hlásí?
- 4) Kritika současného stavu (příležitost osvědčit ostrovtip): V čem tkví příčiny úpadku?
- 5) Originalita myšlenek a přístupů: V čem spočívá?
- 6) Literární kvalita textu: Která místa jsou zvláště zdařilá? Jaká jsou specifika pisatelova stylu?
- 7) Souvislost výtvarné esejistiky s celkovou činností pisatele: Co z toho vyplývá pro jeho přístup?

Navržená témata referátů

*Takto označený titul je k dispozici online přes JSTOR (přístupný na FF MU přes web ÚHV).

I. Umělecká kritika v zahraničí, eseje, programové texty a reflexe – od 2. pol. 18. stol. do roku 1939

- 1) Diderot o Boucherovi
Lit.: Denis Diderot, *O umění*. Praha 1983.
František Mikš, *Gombrich. Tajemství obrazu a jazyk umění*. 3. vyd. Brno 2014.
- 2) Diderot o Greuzovi a Chardinovi
Lit.: Denis Diderot, *O umění*. Praha 1983.
*Bernadette Fort, The Greuze Girl: The Invention of a Pictorial Paradigm. *Studies in the History of Art*, Vol. 72, 2007, s. 128-151.
*Ryan Whyte, Repeat Performance: Chardin's Aesthetics of Repetition in the Paris Salons. *RACAR: revue d'art canadienne / Canadian Art Review*, Vol. 36, 201, No. 1, s. 51-62.
- 3) Baudelaire o pokroku, moderně a avantgardě
Lit.: Charles Baudelaire, *Úvahy o některých současnících*. Praha 1968.
Jean Clair, *Úvahy o stavu výtvarného umění. Kritika modernity*. Brno 2006.
- 4) Baudelaire o kritice
Lit.: Charles Baudelaire, *Úvahy o některých současnících*. Praha 1968.
*Anita Brookner, Art Historians and Art Critics - VII: Charles Baudelaire. *The Burlington Magazine*, Vol. 106, 1966, No. 735, s. 269-277+279.
*Sara Pappas, All that Glitters: Connecting Baudelaire's Art Criticism and Poetry. *French Forum*, Vol. 33, 2008, No. 3, s. 35-53.
Karin Becker, *Literární dandysmus 19. století ve Francii*. Praha 2013.
- 5) Baudelaire o sochařství
Lit.: Charles Baudelaire, *Úvahy o některých současnících*. Praha 1968.
*Arnold Cusmariu, Baudelaire's Critique of Sculpture. *The Journal of Aesthetic Education*, Vol. 49, 2015, No. 3, s. 96-124.
- 6) Baudelaire o fotografii
Lit.: Charles Baudelaire, *Úvahy o některých současnících*. Praha 1968.
Walter Benjamin, Malé dějiny fotografie. In: Karel Císař (ed.), *O fotografii*. Praha 2004.

- Anna Fárová, Sebeuvědomovací proces fotografie a její vztahy k malířství (1839-1890). In: *Fotografie dnes. Teoretické a kritické přístupy*: sborník z pracovního setkání teoretiků, kritiků, historiků a fotografů, Moravská galerie v Brně. Brno 1974.
- *Marit Grøtta, Reading/Developing Images: Baudelaire, Benjamin, and the Advent of Photography. *Nineteenth-Century French Studies*, Vol. 41, 2012—2013, No. 1/2, s. 80-90.
- 7) Baudelaire o Daumierovi (a karikatuře)
Lit.: Charles Baudelaire, *Úvahy o některých současnících*. Praha 1968. Týž, *Květy zla*.
*Malcolm E. McIntosh, Baudelaire's Caricature Essays. *Modern Language Notes* Vol. 71, 1956, No. 7, s. 503-507.
E. H. Gombrich, Caricature, souhrn dostupný na webu:
<http://www.newcastle.edu.au/school/fine-art/publications/ernst/gombrich.html>
- 8) Huysmans o díle Gustava Moreaua
Lit.: Joris-Karl Huysmans, *Naruby*. Praha 1979. Týž, *En rade*. Paris 1887.
<https://archive.org/stream/enradehu00huys#mode/2up>
*Natasha Grigorian, The Writings of J.-K. Huysmans and Gustave Moreau's Painting: Affinity or Divergence? *Nineteenth-Century French Studies*, Vol. 32, 2004, No. 3/4, s. 282-297.
*Peter Cooke, Symbolism, Decadence and Gustave Moreau. *The Burlington Magazine* Vol. 151, 2009, No. 1274, s. 312-318.
Karin Becker, *Literární dandysmus 19. století ve Francii*. Praha 2013.
- 9) Huysmans a Valéry o Degasovi
Lit.: Joris-Karl Huysmans, Edgar Degas. *Volné směry* 4, 1900.
Paul Valéry, *Degas, tanec a kresba*. Praha 1998.
Nikolaj Savický, *Degas nelegendární*. Praha 1996.
- 10) Wilde o kritice
Lit.: Oscar Wilde, *Intence*. Olomouc 1994.
*Christine Ferguson, Oscar Wilde, "The Critic as Artist" (1891). *Victorian Review*, Vol. 35, 2009, No. 1, s. 64-68.
- 11) Wilde o vztahu umění a přírody
Lit.: Oscar Wilde, *Intence*. Olomouc 1994.
Hana Librova, Protipřírodní subkultura: plod civilizace, ideová opozice, estetická póza, in: *Krása, krajina, příroda*, sv. I. Praha 2009, s. 56-63.
- 12) Rilke o Rodinovi
Lit.: R. M. Rilke, *Rodin*. Praha 1946. (2. vyd. Olomouc 1995)
Martina Krießbach-Thomasbergerová, Rilke a Rodin, in: *Rainer Maria Rilke: evropský básník z Prahy*. Sborník z mezinárodní konference. Jinočany 1996, s. 227-248.
- 13) Przybyszewski o Munchovi
Lit.: Stanislaw Przybyszewski, Edvard Munch. *Moderní revue* 3, 1897.
Stanislaw Przybyszewski, *Paměti. Korespondence*. Praha 1997.
Moderní revue 1894-1925. Eds. Otto M. Urban – Luboš Merhaut. Praha 1996.
- 14) Apollinaire o Picassovi
Lit.: Guillaume Apollinaire, *O novém umění*. Praha 1974.
Fernande Olivier, *Picasso a jeho přátelé*. Praha 1949.
*Timothy Mathews, Apollinaire and Cubism? *Style*, Vol. 22, 1988, No. 2, s. 275-298.
- 15) Apollinaire o Delaunayovi a orfismu
Lit.: Guillaume Apollinaire, *O novém umění*. Praha 1974.
*Rosanna Warren, Orpheus the Painter: Apollinaire and Robert Delaunay. *Criticism* Vol. 30, 1988, No. 3, s. 279-301.

- 16) Apollinaire o futurismu
Lit.: Guillaume Apollinaire, *O novém umění*. Praha 1974.
*Marianne W. Martin, Futurism, Unanimism and Apollinaire. *Art Journal*, Vol. 28, 1969, No. 3, pp. 258-268.
- 17) Apollinaire o celníku Rousseauovi
Lit.: Guillaume Apollinaire, *O novém umění*. Praha 1974.
Kristýna Hochmuth – Lucie Kosíková, *Celník Rousseau: malířův ztracený ráj*. Praha 2016.
- 18) Ruskin o ornamentu a dekorativním umění
Lit.: John Ruskin, Moderní výroba a ornament, in: *Dvě stezky*. Praha 1909, s. 70-107.
Karel Stibral a kol., *John Ruskin a příroda*. Praha – Brno 2011.
Lada Hubatová-Vacková, *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. Praha 2011.
- 19) Pater o syntéze básnictví, hudby a malířství
Lit.: Walter Pater, Škola Giorgionova, in: *Renesance*. Olomouc 1996, s. 115-132.
*Andrew Eastham, Walter Pater's Acoustic Space: 'The School of Giorgione', Dionysian "Anders-streben", and the Politics of Soundscape. *The Yearbook of English Studies*, Vol. 40, 2010, No. 1/2, s. 196-216.
- 20) Wagner a Kotěra o moderní architektuře
Lit.: Otto Wagner, *Moderní architektura*. Praha 1910.
Jan Kotěra, O novém umění. *Volné směry* 4, 1900, s. 189-195.
Werner Oechslin, *Otto Wagner, Adolf Loos, and the road to modern architecture*. Cambridge 2002.
Jindřich Vybíral, Jan Kotěra ve sférách idejí a sociálních vztahů, in: *Česká architektura na prahu moderní doby*. Praha 2002, s. 255-274.
- 21) Loos o nábytku a zařízení bytu
Lit.: Adolf Loos, *Řeči do prázdna*. Kutná Hora 2001.
Markus Kristan, *Adolf Loos: Wohnungen*. Wien 2001.
- 22) Loos o ornamentu
Lit.: Adolf Loos, *Řeči do prázdna*. Kutná Hora 2001.
Lada Hubatová-Vacková, *Tiché revoluce uvnitř ornamentu*. Praha 2011.
- 23) Loos jako hlasatel mimoumělecké architektury
Lit.: Adolf Loos, *Řeči do prázdna*. Kutná Hora 2001.
Rostislav Švácha a kol., *Forma sleduje vědu*. Praha 2000.
- 24) Loos a Mies van der Rohe o stavitelském umění
Lit.: Adolf Loos, *Řeči do prázdna*. Kutná Hora 2001.
Ludwig Mies van der Rohe, *Stavění*. Praha 2000.
Oldřich Ševčík, *Programy a prohlášení architektů XX. století*. Praha 1999.
- 25) Dalí o surrealistické imaginaci
Lit.: Salvador Dalí, *Tajný život Salvadora Dalího*. Praha 1994 (zvláště s. 315-379).
Cesáreo Rodríguez Aguilera, *Salvador Dalí*. Praha 1991.
Maurice Nadeau, *Dějiny surrealismu a surrealistické dokumenty*. Olomouc 1994.
André Breton, *Dalí důvěrně*. Praha 2004.

Další autoři: Stendhal, Théophile Gautier, Emile Zola, Edmond a Jules de Goncourtové, Camille Mauclair, Ludwig Hevesi, Hermann Bahr, Julius Meier-Graefe, Carl Einstein, Wassily Kandinsky, André Breton, Le Corbusier, Piet Mondrian, Walter Benjamin.

II. Esejistika, kritika a publicistika v českých zemích: od éry fin-de-siècle do roku 1939

26) Šalda o Ruskinovi

- Lit.: F. X. Šalda, John Ruskin, in: John Ruskin, *Sezam a lilie*. Praha 1901, s. 3-19.
F. X. Šalda, John Ruskin, in: *Časové i nadčasové*. Dílo FXŠ, sv. 9. Praha 1936.
J. B. Svrček, *F. X. Šaldy boje a zápasy o výtvarné umění*. Praha 1947, s. 94-95.
Karel Stibral – Bohuslav Binka, Reflexe Ruskinova díla v Čechách, in: *John Ruskin a příroda*. Praha – Brno 2011, s. 130-157.

27) Šalda o stylu

- Lit.: F. X. Šalda, Etika dnešní obrody aplikovaného umění, in: *Boje o zítřek*. 6. vyd. Dílo FXŠ, sv. 1. Praha 1948, s. 111-114.
Petr Wittlich, *Česká secese*. Praha 1982, s. 7-20.

28) Šalda o uměleckém géniovi

- Lit.: F. X. Šalda, *Boje o zítřek*. 6. vyd. Dílo FXŠ, sv. 1. Praha 1948: stati Osobnost a dílo, Hrdinný zrak, Geniova mateřština, Auguste Rodin.
Martina Pachmanová, „Géniova mateřština“. Ke konstrukci maskulinity v českém umění 20. století, in: *V mužském mozku*. Eds. Lenka Bydžovská – Roman Prah. Praha 2002, s. 217-230.
Lubomír Konečný, Švabinský, Rodin, Michelangelo, Mojžíš, in: *Ars longa*. Eds. Beket Bukovinská – Lubomír Konečný. Praha 2003, s. 205-218.

29) Šalda o Kubištovi

- Lit.: F. X. Šalda, Několik vzpomínek na Bohumila Kubištu, in: *Hájemství zraku*. Praha 1940, s. 48-51.
J. B. Svrček, *F. X. Šaldy boje a zápasy o výtvarné umění*. Praha 1947.
Jiří Padrta – Miroslav Lamač, *Osma a Skupina výtvarných umělců: Teorie, kritika, polemika*. Praha 1992.

30) Šalda o pomnících

- Lit.: F. X. Šalda, Mor pomníkový, in: *Hájemství zraku*. Praha 1940 s. 52-54.
F. X. Šalda, Pomník Březinův a František Bílek. *Šaldův zápisník* 2, 1929, s. 36-41.
Zdeněk Hojda – Jiří Pokorný, *Pomníky a zapomínky*. Praha 2002.

31) Šalda o kritice

- Lit.: F. X. Šalda, Kritika pathosem a inspirací, in: *Boje o zítřek*. 6. vyd. Dílo FXŠ, sv. 1. Praha 1948, s. 164-177.
J. B. Svrček, *F. X. Šaldy boje a zápasy o výtvarné umění*. Praha 1947.
„Na téma umění a život“: *F. X. Šalda 1867–1937–2007*. Brno 2007.

32) Šalda, Marten a Jiránek o Munchovi

- Lit.: Edvard Munch, *Být sám: obrazy – deníky – ohlasy*. Praha 2006 (tam texty Šaldy, Martena, Jiráňka i dalších českých autorů).
Luboš Hlaváček, Miloš Marten a výtvarné umění. *Umění* 27, 1980, s. 505-514.
Roman Prah – Lenka Bydžovská, *Volné směry, časopis secese a moderny*. Praha 1993.

33) Březina o tajemných souvislostech (symbolistických analogiích)

- Lit.: Otokar Březina, Tajemné v umění, in: *Hudba pramenů*. Praha 1903.
Otokar Březina, Meditace o kráse a umění, in: Roman Prah – Lenka Bydžovská, *Volné směry, časopis secese a moderny*. Praha 1993, s. 101-104.
Tomáš Vlček, *Praha 1900: Studie k dějinám kultury a umění Prahy v letech 1890-1914*. Praha 1986.
Otto M. Urban, *Tajemné dálky: symbolismus v českých zemích 1880–1914*. Praha 2014.

- 34) Březina o Bílkovi
Lit.: Otokar Březina, Úvod k Otčenáši Františka Bílka. *Nový život* 6, 1901, s. 150-152 (též Jakub Deml, *Mé svědectví o Otokaru Březinovi*. Praha 1931, s. 66-69).
Dopisy Otokara Březiny Františku Bílkovi. Ed. Vilém Nečas. Praha 1932.
Josef Vojvodík, Mezi kultem umění a mýtem života. Tvůrčí dialog Otokara Březiny a Františka Bílka. In: *František Bílek 1872–1941* (katalog výstavy, Galerie hlavního města Prahy). Praha 2000, s. 141-180.
- 35) Mádl o Kotěrovi
Lit.: Karel B. Mádl, *Jan Kotěra*. Praha 1922.
Vladimír Šlapeta (ed.), *Jan Kotěra 1871–1923: Zakladatel moderní české architektury*. Praha 2001.
- 36) Jiránek o impresionismu
Lit.: Miloš Jiránek: Francouzští impresionisté, in: *Literární dílo*, sv. II. Praha 1962, s. 147-153; O českém malířství moderním, tamtéž, s. 3-24.
Tomáš Winter, *Miloš Jiránek: zápas o moderní malbu 1875–1911*. Cheb – Řevnice 2012.
- 37) Vilém Mrštík o boření památek
Lit.: Vilém Mrštík, *Bestia triumphans* (1897)
http://www.zastarouprahu.cz/publikace/o_mrstik.htm#top
Tomáš Vlček, *Praha 1900. Studie k dějinám kultury a umění Prahy v letech 1890-1914*. Praha 1986.
- 38) Alois a Vilém Mrštíkové o Uprkovi
Lit.: Alois Mrštík, *Nit stříbrná*. Praha 1926. Vilém Mrštík, *Moje sny*, sv. 1-2. Praha 1902-1903.
Nedosněné sny: korespondence bratří Mrštíků, ed. Rudolf Havel. Praha 1978.
Joža Uprka 1861–1940: Evropan slováckého venkova, ed. Helena Musilová. Praha 2011.
- 39) Arne Novák o barokní Praze
Lit.: Arne Novák, *Praha barokní*. Praha 1915 (další vydání 1921, 1938, 1947).
Miloš Marten, Nad městem, in: *Imprese a řád*. Praha 1983.
Dušan Jeřábek a kol., *Arne Novák*. Brno 1997.
Vít Vlnas, *Praha barokní*. Praha 2017.
- 40) Hlaváček o Ropsovi
Lit.: Karel Hlaváček, *Výtvarné a kritické dílo*. Ed. Otto M. Urban. Praha 2002.
Joris-Karl Huysmans, *Félicien Rops*. Praha 1912.
Roman Musil, Ohlasy díla Féliciena Ropse v českém prostředí na přelomu 19. a 20. století, in: *Félicien Rops* (katalog výstavy, Národní galerie). Praha 1994, s. 17-22.
- 41) Karásek ze Lvovic o kritice
Jiří Karásek ze Lvovic, *Umění jako kritika života*. Praha 1906.
Sen o říši krásy. Sbírka Jiřího Karáska ze Lvovic (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 2001.
Otto M. Urban, Na cestě k věčnému ideálu: výtvarná kritika a esejistika na stránkách Moderní revue. *Umění* 44, 1996, s. 391-410.
- 42) Dostál-Lutinov o Bílkovi, Muchovi a Schwaigerovi
Lit.: Karel Dostál-Lutinov: Návštěvy u Františka Bílka. *Nový život* 4, 1899, s. 17-20; Ilustrace Františka Bílka. *Nový život* 5, 1900, s. 157-159. Otčenáš Františka Bílka. *Nový život* 6, 1901, s. 155-156; Muchův Otčenáš. *Nový život* 6, 1901, s. 48-50; U Hanuše Schwaigra, *Nový život* 5, 1900, s. 52-54.
Zajatci hvězd a snů. Katolická moderna a její časopis Nový život (1896-1907). Eds. Roman Musil – Aleš Filip. Praha – Brno 2000.

- 43) Bouška a Deml o Jeneweinovi
Lit.: Sigismund Bouška, Felix Jenewein. *Nový život* 3, 1898.
Jakub Deml, *Dílo Felixe Jeneweina*. Praha 1928.
Roman Musil, *Felix Jenewein* (katalog výstavy, Národní galerie). Praha 1996.
- 44) Deml o Bílkovi
Lit.: Jakub Deml, *Slovo k Otčenáši Františka Bílka*. Nový Jičín 1904.
Jakub Deml, Nové oltáře. *Nový život* 10, 1905.
Jakub Deml, *Mé svědectví o Otokaru Březinovi*. Praha 1931.
Xavier Galmiche, „Jako řeč matky, která mluví pohledem...“ Bílkovo dílo ve snu Jakuba Demla. In: *František Bílek 1872–1941* (katalog výstavy, Galerie hlavního města Prahy). Praha 2000, s. 191- 209.
- 45) Filla o El Grecovi, Carravaggiu a Daumierovi
Lit.: Emil Filla, *Práce oka*. Praha 1982.
Jiří Padrta – Miroslav Lamač, *Osma a Skupina výtvarných umělců. Teorie, kritika, polemika*. Praha 1992.
Vojtěch Lahoda, *Emil Filla*. Praha 2007.
- 46) Kubišta o duchovním principu v umění
Lit.: Bohumil Kubišta, *Předpoklady slohu: úvahy, kritiky, polemiky*. Praha 1947.
Jiří Padrta – Miroslav Lamač, *Osma a Skupina výtvarných umělců. Teorie, kritika, polemika*. Praha 1992.
Wassily Kandinsky, *O duchovnosti v umění*. Praha 1999.
Karel Srp, *Bohumil Kubišta: zářivý krystal*. Řevnice 2014.
- 47) Josef a Karel Čapkové o moderní kráse
Lit.: Josef Čapek, *Moderní výtvarný výraz*. Praha 1958.
Jiří Padrta – Miroslav Lamač, *Osma a Skupina výtvarných umělců. Teorie, kritika, polemika*. Praha 1992.
Jaroslav Slavík – Jiří Opelík, *Josef Čapek*. Praha 1996.
Thomas Ort, *Art and life in modernist Prague: Karel Čapek and his generation 1911–1938*. New York 2013.
- 48) Josef Čapek o umění přírodních národů
Josef Čapek, Umění přírodních národů, in: *Knihy o umění*. Praha 2009.
Jaroslav Slavík – Jiří Opelík, *Josef Čapek*. Praha 1996.
- 49) Josef Čapek o okrajových formách výtvarné kultury
Lit.: Josef Čapek, Nejskromnější umění, in: *Knihy o umění*. Praha 2009.
Alena Pomajzlová, *Josef Čapek: Nejskromnější umění* (katalog výstavy, Obecní dům). Praha 2003.
- 50) Markalous o výtvarné kultuře
Lit.: Bohumil Markalous, *Co je umění*. Praha 1938.
Bohumil Markalous, *Estetika praktického života*. Praha 1989.
Věra Beranová, *Z dějin českého estetického a uměnovědného myšlení*. Ústí nad Labem 2011, s. 186-191.
- 51) Nebeský o Šímovi
Lit.: Václav Nebeský, Josef Šíma. *Život* 21, 1948, s. 105-107.
Václav Nebeský, *Smysl modernosti*. Praha 2001.
František Šmejkal, *Josef Šíma*. Praha 1988.
- 52) Teige o fotomontáži a poetismu
Lit.: Karel Teige, O fotomontáži. *Žijeme* 2, 1932, č. 3-4, s. 107-112, č. 6, s. 173-178, přetištěno: *Zápasy o smysl moderní tvorby: studie z třicátých let*. Praha 2012, s. 62-79.
Karel Teige, Manifest poetismu. *ReD* 1, 1928, s. 317-336, přetištěno: *Svět stavby a básně: studie z dvacátých let*. Praha 1966, s. 323-359

Karel Srp (ed.), *Karel Teige*. Praha 1994.
Tématické dvojčíslo čsp. *Umění* 43, 1995, č. 1-2.

Další autoři: Karel Matěj Čapek Chod, František Xaver Harlas, František Xaver Jiřík, Vincenc Kramář, František Kovárna, František Halas, Jaroslav Bohumil Svrček.

III. Esezjistika a publicistika, 1940–2000

53) Heidegger o bydlení

Lit.: Martin Heidegger, *Básnický bydlí člověk*. Praha 1993.
Hilde Heynenová, Architektura a modernost, in: (ed.), *O smyslu a poslání architektury*, ed. Petr Kratochvíl. Praha 2005, s. 93-115.

54) Lyotard o Newmanovi

Jean-Francois Lyotard, *Putování a jiné eseje*. Praha 2001.
Philip Shaw, Modernism and the Sublime, in: *The Art of the Sublime* (Tate Research Publication). Eds. Nigel Llewellyn – Christine Riding. London 2013.
www.tate.org.uk/art/research-publications/the-sublime/philip-shaw-modernism-and-the-sublime-r1109219

55) Greenberg o avantgardě a kýči

Lit.: Clement Greenberg, Avantgarda a kýč. *Revue Labyrinth*, sv. 7-8, 2000, s. 69-74.
Tomáš Pospiszyl, *Srovnávací studie*. Praha 2005.
*T. J. Clark, Clement Greenberg's Theory of Art. *Critical Inquiry*, Vol. 9, 1982, No. 1, s. 139-156.
*Peter Plagens, Another Look at Clement Greenberg. *New England Review*, Vol. 28, 2007, No. 1, s. 51-57.

56) Greenbergova formalistická koncepce moderní malby

Lit.: Clement Greenberg, Modernistická malba. In: Tomáš Pospiszyl (ed.), *Před obrazem*. Praha 1998, s. 35-42.
Tomáš Pospiszyl, *Srovnávací studie*. Praha 2005. Viz též Clark a Plagens, ad 55.

57) Barthes a Sontagová o fotografii

Lit.: Roland Barthes, *Světlá komora*. 2. vyd. Praha 2005.
Susan Sontagová, *O fotografii*. Praha 2002.
Karel Císař (ed.), *O fotografii*. Praha 2004.

58) Clair o moderně a avantgardě

Jean Clair, *Úvahy o stavu výtvarného umění. Kritika modernity*. Brno 2006.
*Marie Langerová, O zlé avantgardě a krachu světa umění, který způsobila. *Česká literatura* 56, 2008, s. 571-578.
Petr Volf, *Picasso byl monstrum*. Praha 2001.

59) Dormer o uměleckém řemesle

Lit.: Peter Dormer, Ideální svět Vermeerovy krajčářky. In: *Design: aktualita, nebo věčnost?*, ed. Martina Pachmanová. Praha 2005, s. 73-78.
Peter Dormer, Jazyk a praktická filosofie řemesla. Tamtéž, s. 97-102.
Peter Dormer, *The Culture of Craft: Status and Future*. Manchester 1997.
*Grace Lees-Maffei – Linda Sandino, Dangerous Liaisons: Relationships between Design, Craft and Art. *Journal of Design History*, Vol. 17, 2004, No. 3, s. 207-219.

60) Chalupecký o neoficiálním umění v době komunismu

Lit.: Jindřich Chalupecký, *Na hranicích umění*. Praha 1990. Týž, *Cestou necestou*. Jinočany 1999.
Výtvarné umění 1995, č. 3-4, tem. číslo *Zakázané umění I*; roč. 1996, č. 1-2, dtto *II*
Tomáš Pospiszyl, *Srovnávací studie*. Praha 2005.

IV. Esejistika a publicistika v rámci dějepisu umění

Autoři

Max Dvořák, Zdeněk Kalista (zejména o výtvarném baroku), Josef Kroutvor, Eva Petrová, Václav Richter, František Šmejkal, Václav Vilém Štech, Ludmila Vachtová, Jaromír Zemina

Hans Belting, Horst Bredekamp, Georges Didi-Huberman, Keneth Frampton, Ernst Hans Gombrich, André Chastel, George Kubler, Erwin Panofsky, Hans Sedlmayr, Meyer Schapiro

Lit.: *Kapitoly z českého dějepisu umění*, díl I., II. Praha 1986, 1987.

The language of art history. Eds. Salim Kemal – Ivan Gaskell. Cambridge 1991.

Milan Řepa, *Poetika českého dějepisectví*. Brno 2006.